

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

משה והאישה הכושית (65)

איתמר אלדר

בס"ד

1. תבערה: תיאור התלונה – וישמע ד' – ויחר אפו.

קברות התאוה: תיאור התלונה – וישמע משה – ויחר אף ד' – ובעיני משה רע.

2. (א) לְמָה הִרְעִיתָ לְעַבְדְּךָ

(ב) וְלָמָּה לֹא מִצַּתִּי מִן בְּעֵינַיִךָ

(ג) לְשׁוּם אֶת מִשָּׂא פֶל הַעֵם הִנֵּה עָלַי:

(ד) (שאלה) הָאֲנֹכִי הִרִיתִי אֶת פֶּל הַעֵם הִנֵּה אִם אֲנֹכִי יִלְדָתִיהוּ

פִּי תֹאמֶר אֵלַי שָׂאָהוּ בְחִיקָךָ פֶּאֶשֶׁר יִשָּׂא הָאֲמֹן אֶת הַיִּנֵּק עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַתָּ

לְאַבְתָּיו:

(1ד) (שאלה) מֵאֲנִן לִי בְּשֹׁר לָמַת לְכָל הַעֵם הִנֵּה

פִּי יִכְפוּ עָלַי לֵאמֹר תִּנְה לָנוּ בְּשֹׁר וְנֹאכְלָה:

(1ג) לֹא אוּכַל אֲנֹכִי לְבַדִּי לְשִׂאת אֶת פֶּל הַעֵם הִנֵּה פִּי כָבֵד מִמֶּנִּי:

(1ב) וְאִם כִּכָּה אֶת עֲשֵׂה לִי הִרְגֵנִי נָא הֲרֹג אִם מִצַּתִּי מִן בְּעֵינַיִךָ

(1א) וְאֵל אֶרְצָה בְּרַעְתִּי:

3. ואם ככה את עשה לי - תשש כחו של משה כנקבה כשהראוהו הקב"ה הפורענות שהוא עתיד להביא עליהם על זאת אמר

לפניו א"כ הרגני תחלה: ואל אראה ברעתי - ברעתם היה לו לכתוב אלא שכינה הכתוב וזה אחד מתקוני סופרים בתורה

לכינוי ולתקון לשון (רש"י במדבר יא, טו)

4. ולא יספו - לא נתנבאו אלא אותו היום לבדו כך מפורש בספרי ואונקלוס תרגם ולא פסקין שלא פסקה נבואה מהם (רש"י

במדבר יא, כה)

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

5. תלונת העם (ד-י)

תלונת משה (יא-טו)

תשובת ה' (טז-כג)

למשה – הרחבת רוח הנבואה ממשה לשבעים זקנים

לעם – הרחבת האכילה מהמן לשלו.

ביצוע הפתרון למשה (כד-ל) – היעדרות ופריצה של אלדד ומידד

ביצוע הפתרון לעם (לא-לג) – היעדרות ופריצה של איסוף פראי

6. אבא חנין אומר משום רבי אליעזר על עסקי שליו הן מתנבאים עלי שליו עלי שליו (סנהדרין יז ע"א)

7.

<u>תלונת משה ובקשת רוח</u>	<u>תלונת העם ובקשת בשר</u>	
משה מנהיג רוחני יחיד	מן	<u>המצב הנתון</u>
לא אוכל אֲנִי לְבַדִּי לְשִׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה	וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֹשָׁה אֵין כָּל בְּלִתֵּי אֵל הַמָּן עֵינֵינוּ	<u>התלונה</u>
70 זקנים	שליו	<u>ההיעדרות: יצירת מנגנון חדש</u>
אלדד ומידד (מתנבאים במחנה)	איסוף פראי (סביבות המחנה)	<u>חריגה מ'כללי' המנגנון החדש</u>
הצעה: 'אדני משה כלאם' דחייה: 'מי יתן וכל עם ד' נביאים מרים....	מגיפה	<u>עונש</u>

8. הכשית - שהיא ממשפחת חם. כי אשה כשית לקח - כדכתיב בדברי הימים דמשה רבנו, שמלך בארץ כוש ארבעים שנה ולקח מלכה אחת ולא שכב עמה, כמו שכתוב שם, והם [אהרן ומרים] לא ידעו כשדיברו בו שלא נזקק לה. זהו עיקר פשוטו (רשב"ם, במדבר יב, א)

וכן תרגום יונתן: וידברו מרים ואהרן במשה דברים בלתי-הגונים על אודות האישה הכושית אשר השיאו הכושים למשה בברחו מפני פרעה והרחיקה [משה]. כי לאישה השיאו לו את מלכת כוש והוא התרחק ממנה.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ח

9. ראב"ע, שמות ב, כד: "ואשר כתוב בדברי הימים דמשה - אל תאמין. וכלל אומר לך: כל ספר שלא כתבוהו נביאים או חכמים מפי הקבלה אין לסמוך עליו, ואף כי [= וכל שכן אם] יש דברים שמכחישים הדעת הנכונה"; שמות ד, כ: "ואל תסמוך אל דברי הימים של משה כי הבל כל הכתוב בו".

10. (1) וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאֶהֱרֹן בְּמִשְׁחָה

(2) הָרַק אֶף בְּמִשְׁחָה דְבַר ד'

(3) הֲלֹא גַם בְּנוֹ דְבַר

וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ נָא דְבַרִּי

(א3) בְּחֻלּוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ:

(א2) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ

(א1) וּמִדּוּעַ לֹא יֵרְאִתֶּם לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי בְּמִשְׁחָה

.11

<u>שמות לג'</u>	<u>במדבר יב</u>
וְהָיָה כָּל מִבְּקֶשׁ ד' יֵצֵא אֶל אֱהֵל מוֹעֵד (ז)	צֵאוּ וּשְׁלֹשְׁתֶּכֶם אֶל אֱהֵל מוֹעֵד (ד)
יֵרֵד עֲמוּד הָעֲנָן וְעֲמַד פֶּתַח הָאֱהֵל (ט)	וַיֵּרֵד ד' בְּעֲמוּד עָנָן וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הָאֱהֵל (ה)
וְדַבֵּר עִם מִשְׁחָה (ט)	וַיִּקְרָא אֶהֱרֹן וּמִרְיָם (ה)
וְדַבֵּר ד' אֶל מִשְׁחָה פְּנִים אֶל פְּנִים (יא)	פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ (ח)
וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן נָעַר לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹד הָאֱהֵל (יא)	לֹא כֵן עַבְדֵי מִשְׁחָה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא (ז)
וְשָׁב אֶל הַמַּחֲנֶה (יא)	תִּסָּגֵר לְשִׁבְעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף (יב)